

Pöytäkirja

Julkaisufoorumin ohjausryhmä

Aika: 22.11.2023 klo 13-16

Paikka: Tieteiden talo (sali 206) ja Zoom

Puheenjohtaja:

Professori Ulla-Maija Forsberg (Helsingin yliopisto / Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Asiantuntijajäsenet:

Pääjohtaja Paula Eerola (Suomen Akatemia / Luonnontieteet)

Professori Satu Lahti (Turun yliopisto / lääke- ja terveystieteet)

Kirjastonjohtaja Riitta Lähdemäki (FUN Suomen yliopistokirjastojen verkosto)

Professori Anne Mäntynen (Helsingin yliopisto - humanistiset tieteet)

Vararehtori Taina Pihlajaniemi (Oulun yliopisto / Suomen yliopistot UNIFI ry)

Sihteeristö:

Toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Tietoasiantuntija Anna-Kaarina Linna (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Pääsihteerit Janne Pölönen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Suunnittelija Elina Pylvänäinen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Poissa:

Ylijohtaja Riitta Maijala (Suomen Akatemia)

Opetusneuvos Jukka Haapamäki (opetus- ja kulttuuriministeriö)

Professori Heikki Hiilamo (Helsingin yliopisto / yhteiskuntatieteet)

Emeritusprofessori Risto Nieminen (Aalto-yliopisto / tekniikka)

Kehityspäällikkö Hanna-Mari Puuska (CSC – Tieteen tietotekniikan keskus)

Asiantuntija, tiede- ja TKI-politiikka Saara Harjula (Suomen yliopistot UNIFI ry)

Palvelujohtaja Kristiina Hormia-Poutanen (Kansalliskirjasto)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.05.

2. Pöytäkirjan tarkastaminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja on tarkastettu ja toimitettu ohjausryhmälle tiedoksi.

Pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin Satu Lahti ja Riitta Lähdemäki.

3. Ilmoitusasiat

a. Julkaisufoorumiin on palkattu:

- i. DIAMAS-projektin erityisasiantuntijoiksi osa-aikaisesti Zehra Taskin 1.7.2023-31.8.2025 ja Lynne Bowker 1.9.-31.12.2023.

- ii. Tutkimus- ja viestintävastustajaksi Anni Rastas 80% työajalla 1.9.-31.12.2023 tekemään vastuullisen arvioinnin verkkoviestintää sekä tieteellisiin seuroihin liittyvää selvitys- ja kartoitustyötä.
 - iii. Projektityöntekijäksi Raisa Maijala kokopäiväisesti 13.11.-31.12.2023 päivittämään ja tarkistamaan rinnakkaisjulkaisijatietoja tieteellisille julkaisukanaville sekä täydentämään verkkosivutietoja ammatillisille ja yleistajuisille julkaisukanaville.
 - iv. Erityisasiantuntijoiksi osa-aikaisesti Lynne Bowker 15.10.-31.12.2023 CoARA:n monikielisyys-työryhmän tehtäviin ja Emanuel Kulczycki 15.11.-31.12.2023 kansainvälisen tieteellisten seurojen rekisterin suunnitteluun.
- b. Nykyisen Julkaisufoorumin portaalin taustalla oleva tekniikka on vanhentumassa ja portaalin ylläpidosta vastaava CSC on arvioinut päivitystyön olevan suuruudeltaan merkittävä, Tämän vuoksi sihteeristö on kuluvan vuoden aikana suunnitellut yhdessä CSC:n kanssa uutta käyttöliittymää, joka perustuu uudenlaiseen tekniikkaan ja joka korvaisi nykyisen portaalin laajemman tiedeyhteisön käyttöliittymänä. Uuden portaalin testaus on aloitettu 13.11.
- c. Sihteeristö on kerännyt tietoa ammatillisista ja yleistajuista lehdistä ja sarjoista, joissa on julkaistu artikkeleita vuosien 2015-2022 välillä. Tiedot näistä kanavista (yhteensä noin 2100 kanavaa) on tuotu uuteen portaaliin. Kanavat eivät tule mukaan arviointiin.
- d. Vaikuttavuuden arviointi -projektissa toteutettiin 2.-30.6.2023 tutkijoille kysely yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta ja sen arvioinnista, johon saatiin 624 vastausta. Raportti valmistuu alkuvuodesta 2023. Parhaillaan on käynnissä kysely yliopistoille yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioinnin tavoitteista, käytänteistä ja tarpeista.
- e. Vastuullisen tutkijanarvioinnin ohjausryhmä on käynnistänyt [tutkijoille kyselyn vastuullisesta tutkijanarvioinnista](#), joka on auki 6.11.-15.12.2023. Ohjausryhmän nimittämä työryhmä suunnittelee parhaillaan kansallista arviointimatriisia (Finnish Career Assessment Matrix, FIN-CAM), jonka tarkoituksena on mahdollistaa akateemisen toiminnan eri osa-alueiden ja tutkijan meriittien kattava tarkastelu erilaisissa arviointitilanteissa.
- f. CoARA hyväksyi kesäkuussa ensimmäiset [10 temaattista työryhmää \(englanniksi\)](#), joita jäsenorganisaatiot ovat ehdottaneet. Yksi hyväksytyistä työryhmistä on TSV:n ehdottama Multilingualism and Language Biases in Research Assessment. TSV on myös tehnyt ehdotuksen Suomen kansallisen CoARA-osaston perustamisesta.
- g. TSV liittyi ensimmäisenä suomalaisena organisaationa eurooppalaiseen yhteiskunta- ja humanististen tieteiden [OPERAS-tutkimusinfrastruktuuriin](#), jonka tehtävänä on edistää avointa tiedeviestintää ja julkaisemista sekä koordinoita alan kehitystä erityisesti Euroopan tasolla.
- h. Julkaisufoorumin julkaisu- ja tapahtumatoimintaa
- i. [Engaging learned societies in promotion of open science and responsible research \(englanniksi\)](#), Atlanta Conference on Science and Innovation Policy (24.5.2023).

- ii. [Learned societies as publishers in the international journal landscape \(pdf, englanniksi\)](#), International Society for Scientometrics and Informetrics Conference (18.6.2023).
- iii. [Monitoring organizational Article Processing Charges \(APCs\) using external sources: Turku University Library case \(englanniksi\)](#). LIBER Quarterly: The Journal of the Association of European Research Libraries (7.7.2023) .
- iv. [Multilingual publishing across fields of science: analysis of data from Finland and Poland \(englanniksi\)](#), AILA World Anniversary Congress (18.7.2023).
- v. [Tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja sen arviointi – tieteenalakulttuurien välisiä yhtäläisyyksiä jäljittämässä](#), Korkeakoulututkimuksen XV symposium (15.8.2023).
- vi. [Addressing blind spots in process-oriented studies of societal impact of research at higher education institutions \(englanniksi\)](#), Consortium for Higher Education Researchers Conference (31.8.2023).
- vii. The global landscape of journals for multilingual scholarly communication, ERIH PLUS Conference (6.9.2023).
- viii. Debate on research assessment, OAI-13 The Geneva Workshop on Innovations in Scholarly Communication (8.9.2023).
- ix. [APCs in a diamond wonderland: the profile of APC journals in countries with predominantly diamond publishing ecosystems \(pdf, englanniksi\)](#). Short talk presentation in Pubmet conference (13.9.2023).
- x. [FAIRification of CRIS: A Review \(englanniksi\)](#), Communications in Computer and Information Science (16.9.2023).
- xi. Special session, [Implementing research assessment reforms: Tales from the frontline \(englanniksi\)](#), special session, STI Conference (27.9.2023).
- xii. Special Session: Recognition and reward Special session, STI Conference (27.9.2023).
- xiii. [Comparing Finnish universities' publication profiles using multidimensional field-normalized indicators \(englanniksi\)](#), STI Conference (28.9.2023).
- xiv. [Journal metrics as predictors of Research Excellence Framework 2021 results: Comparison of impact factor quartiles and Finnish expert-ratings \(englanniksi\)](#), STI Conference (28.9.2023).
- xv. Kaikki tieteenalat viestivät monikielisesti: julkaisukäytännöt Suomessa ja Puolassa, Tiedejulkaisemisen päivät (9.10.2023).
- xvi. [Why do we still know so little about the total landscape of scholarly journals: Leveraging public data for building a common foundation \(englanniksi\)](#), Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy (12.10.2023).
- xvii. [Responsible Research Assessment: with or without the Nordic bibliometric indicator \(englanniksi\)](#), panel, Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy (13.10.2023).

- xviii. [Julkaisumäärä MDPI:n lehdissä kääntynyt laskuun](#), JUFO (17.10.2023).
- xix. [Kattavat tiedot kirjoittamaksuista täydentävät tilannekuvaa avoimen tieteen kustannuksista](#), JUFO (2.11.2023).
- xx. [Multilingualism and Language Biases in Research Assessment \(englanniksi\)](#), DORA's National and International Initiatives Discussion Group (14.11.2023).
- xxi. Language barriers in bibliographic databases, Lis-bibliometrics panel EDI issues in bibliometrics and research analytics (17.11.2023).

Keskustelu:

- OPERAS: TSV:llä ei ole kansallista mandaattia, sillä OPERAS ei ole kansallisella infrastruktuuritiekartalla. Tiekartalle haetaan uusia infrastruktuureja seuraavan kerran alkuvuodesta 2024.
- Käytiin läpi [ohjausryhmän kokoonpano kaudelle 2024-2027](#).

4. Paneelien kokoonpanojen täydentäminen

Paneelien 2, 6 ja 8 kokoonpanoista on jättäytynyt pois yksi henkilö. Paneeli 2 päätti, ettei sen kokoonpanoa ole tarpeen täydentää, mutta paneelit 6 ja 8 ehdottivat täydennystä paneelin kokoonpanoon vuodelle 2024 seuraavasti:

- Paneelin 6 toiminnasta on jäämässä pois Jaakko Hyvönen. Paneelikokouksessa päätettiin, että sopivaa täydennysjäsentä haetaan ensisijaisesti samasta organisaatiosta, tieteenala huomioiden.
- Paneelista 8 on jättäytynyt pois Kush Mehta. Paneeli ehdottaa erikoistutkija Heidi Piilin (TY) kutsumista korvaavaksi jäseneksi.

Lisäksi paneelin 1 puheenjohtaja Kaisa Miettinen nimitettiin Julkaisufoorumin ohjausryhmän jäseneksi kaudelle 2024-2027 eikä voi jatkaa paneelinsa puheenjohtajana. Paneelin puheenjohtajaksi vuodelle 2024 valittiin varapuheenjohtajana toiminut Risto Korhonen ja varapuheenjohtajaksi Jani Lukkarinen. Paneelin kokoonpanoa ei päätetty täydentää.

Ehdotus:

Täydennetään paneelien 6 ja 8 kokoonpanoa paneelien ehdotusten mukaisesti.

Päätös:

Ehdotuksen mukaisesti. Vahvistetaan paneelin 6 ehdokas ohjausryhmän vuoden 2024 ensimmäisessä kokouksessa.

5. Panelistien valintaprosessi kaudelle 2025-2028

Ohjausryhmän [9.12.2022 \(pdf\)](#) tekemän päätöksen mukaisesti nykyisten paneelien toimikautta on lyhennetty vuodella. Uudet paneelit nimitetään vuoden 2024 aikana ja niiden toimikausi on 1.1.2025-31.12.2028. Näin olleen tasojen 2 ja 3 seuraava päivitysarviointi vuonna 2026 tulee paneelin työlistalle vasta paneelikauden toisen vuoden aikana. Alla taulukossa on työsuunnitelma, joten käydään tässä kokouksessa keskustelu ja hyväksytään menettelytapa.

Ehdotus:

Toteutetaan valintaprosessi muuten samalla tavalla kuin vuonna 2021, mutta koska nykyisten paneelien toimikausi päättyy kesken, tehdään haku kahdessa vaiheessa

1. Ensin nykyisille panelisteille kysely kiinnostuksesta jatkaa paneelissa kaudella 2025-2028. Kaikki, jotka voivat ja haluavat jatkaa paneelissa, valitaan automaattisesti jatkokaudelle ilman, että heidän täytyy ilmoittautua ehdolle uudestaan sähköisen lomakkeen kautta.
2. Kun tiedetään tammikuussa kuinka paljon ja mihin paneeleihin asiantuntijoita tarvitaan, päätetään ohjausryhmässä helmikuussa, tehdäänkö yleinen avoin haku vai jotenkin organisaatioittain ja tutkimusaloittain täsmennetty ehdotuspyyntö seuroille, organisaatioille ja tutkijoille.

Taulukko 1. Panelistien valintaprosessin ehdotettu aikataulu.

Toimenpide	Taho	Aika
Menettelytavan hyväksyminen	Ohjausryhmä	Marraskuu 2023
Kysely nykyisille panelisteille jatkokaudesta	Sihteeristö	Tammikuu 2024
Ehdotuslomakkeiden toteutus	TSV IT-palvelut	Tammi/Helmikuu 2024
Pyyntökirje ja hakijoiden tiedot	Ohjausryhmä	Helmikuu 2024
Ehdotukset paneelien jäseniksi	Tutkijat ja organisaatiot	1.3.-15.6.2024
Nimityksen valmistelun periaatteet	Ohjausryhmä	Touko/Kesäkuu 2024
Ehdotusten käsittely ja esityksen valmistelu	Sihteeristö	Elokuu 2024
Paneelien jäsenten nimittäminen	Ohjausryhmä	Syys/Lokakuu 2024
Paneelien puheenjohtajien kokous	Sihteeristö ja ohjausryhmä	Joulukuu 2024
Paneelien ensimmäiset kokoukset	Sihteeristö	Tammikuu 2025

Keskustelu:

- Tärkeä huomioida jatkavien panelistien jatkokelpoisuus. Paneelin jäsenenä voi toimia enintään kaksi peräkkäistä kautta tai kolme, jos toimii paneelin puheenjohtajana.
- Samalla, kun kysytään nykyisten panelistien halukkuutta jatkaa seuraavalle kaudelle, voidaan kysyä halukkuutta toimia paneelin puheenjohtajana.
- Organisaatioiden kannalta nyt ehdotettu prosessi on helpompi kuin aiemmat. Helpottaa ehdotustyötä, kun tiedetään, mille aloille panelisteja haetaan.

Päätös:

Ehdotuksen mukaisesti.

6. Muutokset tasoluokkiin 2 ja 3

Paneelit päättivät syyskokouksissaan muutamista uusista nostoista tasoille 2 ja 3. Nostot toteutettiin käytettävissä olevan tasojen 2 ja 3 kiintiöiden puitteissa.

Taulukko 2. Paneelien päättämät nostot tasoluokkiin 2 ja 3.

Paneeli	Julkaisukanavan nimi	Tasomuutos
1	Mathematica scandinavica	1 -> 2
9	IEEE international conference on robotics and automation	2 (konferenssin luokittelu vakiintuneella nimellä)
12	European journal of endocrinology	2 -> 3
13	Epidemiology and psychiatric sciences	1 -> 2
13	International journal of social psychiatry	1 -> 2
15	Food quality and preference	1 -> 2
15	Nature food	1 -> 3
19	World tax journal	2 -> 3

Ehdotus:

Vahvistetaan paneelien tekemät nostot tasoluokkiin 2 ja 3.

Päätös:

Ehdotuksen mukaisesti.

7. Konferenssien luokittelu

A. Konferenssien tasoluokka 3

Ohjausryhmän 15.5.2023 kokouksessa hyväksyttiin paneelin 2 ehdottamien 13 konferenssin nostaminen tasolle 3. Ohjausryhmä päätti myös, että paneeli voi syyskokouksessaan päättää lisäksi enintään 10 konferenssin nostamisesta lisäksi tasolle 3. Paneeli voi jatkossa tarkistaa ja täydentää listaa tasoluokan 3 konferensseista

tiedeyhteisöltä tulleen palautteen perusteella täydennys- ja päivitysarviointien yhteydessä.

Paneeli päätti 8.11.2023 kokouksessaan seuraavien seitsemän konferenssin nostamisesta tasoluokkaan 3:

- ACM Conference on Computer and Communications Security (CCS)
- Annual International Conference on the Theory and Applications of Cryptographic Techniques (EUROCRYPT)
- IEEE Annual Symposium on Foundations of Computer Science (FOCS)
- International Symposium on Computer Architecture (ISCA)
- Annual International Conference on Mobile Computing and Networking (MobiCom)
- Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics (ACL)
- International Joint Conference on Artificial Intelligence (IJCAI)

Paneeli keskusteli siitä, että jatkossa prosessi konferenssien nostamiselle tasoluokkiin 2 ja 3 tulisi olla vastaava kuin lehdillä ja sarjoilla. Paneelin toiveena on, että vuoden 2026 tasojen 2 ja 3 uudelleenarvioinnissa sillä olisi mahdollisuus valita kultakin alalta korkeatasoisimmat julkaisukanavat tasolle 2 ja 3 riippumatta julkaisukanavan tyypistä.

Ehdotus:

Vahvistetaan paneelin ehdottamat nostot tasolle 3 ja keskustellaan paneelin ehdotuksesta prosessin osalta seuraavan tasojen 2 ja 3 uudelleenarvioinnin valmistelun yhteydessä.

Keskustelu:

- Keskusteltiin, vastaavatko konferenssijulkaisut tasoluokan 3 lehtiä myös kansainvälisesti.
- Ohjausryhmässä ei ole tietojenkäsittelytieteen alan täsmätuntemusta esimerkiksi konferenssijulkaisujen laadunarviointikäytäntöjen osalta.
- Olisi hyvä saada asiasta puolueeton ulkopuolinen tarkastelu, esimerkiksi konsultoida kansainvälisiä asiantuntijoita. Voitaisiinko esimerkiksi Norjan tietojenkäsittelytieteen paneelia konsultoida? Tai tiedetäänkö, mitä vastaavassa tilanteessa on tehty muualla?
- Muistutettiin, että kriteerien tulee olla yhtä tiukat tasolle 3, oli kyseessä lehti tai konferenssi.

Päätös:

Ehdotuksen mukaisesti.

B. Konferenssien luokittelu vakiintuneella nimellä

Pääsääntöisesti konferenssijulkaisut saavat tasoluokan julkaisukanavana toimivan sarjan tai kustantajan perusteella, mutta Julkaisuforumissa on myös pieni joukko vakiintuneella nimellä luokiteltuja konferensseja, jotka on luokiteltu eri tasolle kuin julkaisukanavana toimiva sarja tai kustantaja. Tällä hetkellä mahdollisuus konferenssien luokitteluun vakiintuneella nimellä on vain paneeleilla 2 ja 9. Tiedeyhteisöltä oli tullut

näitä koskevia ehdotuksia, jotka käytiin läpi paneelien 2 ja 9 syyskokouksissa. Mukana oli myös ehdotuksia näiden paneelien ulkopuolisilta tieteenaloilta ja molemmissa paneeleissa keskusteltiin mahdollisuudesta laajentaa oikeutta konferenssien luokitteluun vakiintuneella nimellä myös muihin paneeleihin, sillä näiden konferenssien luokittelu koettiin haastavaksi.

Ehdotus:

Laajennetaan mahdollisuus konferenssien luokitteluun vakiintuneella nimellä koskemaan myös muita Julkaisufoorumin paneeleita. Vakiintuneella nimellä luokiteltavilla konferensseilla tulee kuitenkin olla rajapinta tietojenkäsittelytieteen tai tekniikan tieteenaloihin. Muissa tapauksissa ehdotuksia vakiintuneella nimellä luokittelusta ei käsitellä vaan luokittelu tapahtuu julkaisukanavana toimivan sarjan tai kustantajan mukaan.

Keskustelu:

- Millä tavoin rajapinta tulkitaan? Jos rajapinta löytyy, miksi ehdotusta ei käsiteltäisi paneeleissa 2 ja 9?
- Keskustelun aloittaneet ehdotukset tulivat kone- ja ympäristötekniikan ja kielitieteen aloilta.
- Yksi vaihtoehto olisi pitää konferenssit paneeleissa 2 ja 9 ja konsultoida muita paneeleja tarpeen mukaan.
- Selkeintä olisi, että kaikki konferenssit olisivat joko paneeleissa 2 ja 9 tai sitten laajennetaan koskemaan kaikkia muita paneeleja. Välimuodon ratkaisut hankalia.
- Konferenssien asemasta voitaisiin keskustella kaikissa paneeleissa, kun valmistellaan seuraavaa tasojen 2 ja 3 uudelleenarviointia.

Päätös:

Keskustellaan konferenssien asemasta paneelien kanssa kevään 2024 paneelikokouksissa.

8. Kirjasarjojen luokittelu

Ohjausryhmä päätti joulukuussa 2022 laskea Routledgen ja Palgrave Macmillanin tasoluokasta 3 tasoluokkaan 2. Ohjausryhmä päätti tuolloin antaa tiedeyhteisölle mahdollisuuden ehdottaa näiden kustantajien korkeatasoisimpia kirjasarjoja nostettavaksi tasoluokkaan 3.

Julkaisufoorumin ihmis- ja yhteiskuntatieteiden paneelit kävivät ehdotukset läpi kevään 2023 paneelikokouksissaan sekä yleisen keskustelun kirjasarjojen luokittelusta. Paneelikokousten jälkeen järjestettiin ihmis- ja yhteiskuntatieteiden paneelien puheenjohtajien kokous. Puheenjohtajat päättivät välittää paneelikeskustelujen pohjalta seuraavan palautteen ohjausryhmälle:

- Luokitustyölle tulisi olla enemmän aikaa.
- Myös muiden kustantajien kuin Routledgen ja Palgrave Macmillanin kirjasarjoja tulisi olla mahdollisuus luokitella tasolle 3.

- Paneeleissa huolta herätti myös kirjasarjojen ulkopuolella julkaistujen monografioiden luokittelu.

Palautteen perusteella ohjausryhmä päätti 15.5.2023 kokouksessaan, että mahdollisuus yksittäisten kirjasarjojen luokitteluun tasolle 3 laajennetaan koskemaan myös kaikkia tason 2 kirjakustantajia. Lisäksi ohjausryhmä päätti antaa luokittelutyölle enemmän aikaa ja kyselyä tiedeyhteisölle jatkettiin 15.9. saakka. Tiedeyhteisöllä oli tällä kertaa mahdollisuus ehdottaa uusia kirjasarjoja nostettavaksi tasolle 3 kaikilta tason 2 kirjankustantajilta.

Ohjausryhmä antoi myös JUFO:n sihteeristölle tehtäväksi selvittää, voidaanko Routledgen ja Palgrave Macmillanin monografiat (C1) luokitella tasolle 3, vaikka muut näiden kirjakustantajien vertaisarvioidut julkaisutyypit saavat tason 2. Sihteeristö keskusteli asiasta VIRTJA-julkaisutiedonkeruujärjestelmästä vastaavan CSC:n kanssa ja teknisesti tämä on mahdollista toteuttaa.

Keskustelua kirjasarjojen luokittelusta jatkettiin paneelien syyskokouksissa ja paneeleilta kysyttiin, haluavatko he nostaa yksittäisiä kirjasarjoja tasolle 3, jos Routledgen ja Palgrave Macmillanin monografioiden luokittelu tasolle 3 tulee mahdolliseksi. Paneeleilta kysyttiin myös, tulisiko myös joidenkin muiden tason 2 kirjakustantajien monografioita luokitella tasolle 3.

Yhteenveto paneelikeskusteluista

Yleistä:

- Osa paneeleista painotti sitä, että kirjakustantajat on arvioitu kaikki eri julkaisutyypit huomioiden ja siksi kirjasarjojen ja monografioiden tulisi pysyä samalla tasolla kustantajan kanssa.
- Paneeleissa keskusteltiin myös siitä, että helpompi vaihtoehto olisi ollut pitää Routledge ja Palgrave Macmillan tasolla 3, mutta tasoluokan laskusta on jo tehty ohjausryhmän päätös.

Monografiat:

- Osa paneeleista toi esille, etteivät monografiat ole automaattisesti laadukkaampia kuin toimitetut teokset. Laatu vaihtelee molemmissa julkaisutyypeissä ja riippuu myös alasta. Myös monografioiden vaatima työn määrä vaihtelee.
- Keskusteltiin myös, tekisikö monografioiden luokittelu tasolle 3 yksittäisten kirjasarjojen luokittelun tasolle 3 tarpeettomaksi?
- Toisaalta osa paneeleista oli sitä mieltä, että on tärkeää tukea monografioiden julkaisuperinnettä.

Kirjasarjat:

- Kirjasarjojen päivittämistä kannatettiin kompensationsa tutkijayhteisölle, kun Routledge ja Palgrave Macmillan päätettiin laskea tasolle 2. Tiedeyhteisö on myös käyttänyt aikaa ehdotusten tekemiseen.

- Paneeleissa painotettiin sitä, että kirjasarjan toimitusprosessin laadun tulee olla huomattavasti kustantajan yleistä tasoa korkeampi, jotta tasolle 3 nostaminen olisi perusteltua.
- Monessa paneelissa tuotiin esiin huoli siitä, että luokittelun toteuttaminen tasapuolisesti on haastavaa. Oikeudenmukaisen luokituksen varmistamiseksi kaikki kirjasarjat tulisi käydä läpi. Sihteeristön näkökulmasta tämä ei kuitenkaan ole mahdollista sarjojen suuren määrän vuoksi. Kansainvälisen ISSN-rekisterin mukaan Routledge julkaisee aktiivisesti n. 700 ja Palgrave Macmillan n. 500 kirjasarjaa.
- Kansainvälisissä vertaisarvioituissa kirjasarjoissa julkaistuista artikkeleista, kirjoista ja niiden toimitustyöstä ei myöskään ole saatavilla takautuvaa tietoa, sillä sarjatiedon (ISSN) ilmoittaminen julkaisuluokissa A3, C1 ja C2 ei ole ollut pakollista korkeakoulujen julkaisutiedonkeruussa.

Prosessi:

- Paneelit olivat yhtä mieltä siitä, että on tärkeää, että kaikki paneelit käyttävät yhteisiä kriteerejä, jos yksittäisiä kirjasarjoja nostetaan tasolle 3.
- Paneelit tarvitsisivat enemmän aikaa käydäkseen läpi myös muiden tason 2 kirjakustantajien kirjasarjoja löytääkseen korkeatasoisimmat kirjat.
- Osa paneeleista oli sitä mieltä, että tasolle 3 pitäisi olla mahdollisuus lisätä myös muiden kirjakustantajien monografioita.
- On tärkeää, että kirjasarjojen luokitusta täydennetään jatkossa ja kerätään lisää ehdotuksia tiedeyhteisöltä.

Ihmis- ja yhteiskuntatieteiden paneelien puheenjohtajat kokoontuivat 14.11.2023 laatimaan paneelien yhteisen esityksen kirjasarjojen luokittelusta. Puheenjohtajien näkemys oli se, että Routledgen ja Palgrave Macmillanin pudottaminen tasoluokkaan 2 ja sen seurauksena kirjasarjojen ja monografioiden luokittelu erikseen tasoluokkaan 3 on saattanut paneelit hyvin hankalaan tilanteeseen. Valtaosa puheenjohtajista (paneelit 17, 18, 19, 20, 22 ja 23) toivovat, että Routledgen ja Palgrave Macmillanin tason laskua voitaisiin harkita uudelleen. Kaksi paneelia (16 ja 21) tukevat edelleen tasoluokan laskua koskevaa päätöstä.

Mikäli tason laskua ei voida ottaa uudelleen harkintaan, puheenjohtajat toivovat kirjasarjojen luokitteluun enemmän aikaa sekä tarkemman ohjeistuksen luokitustyölle. Puheenjohtajien näkemys on, että vaikka osa paneeleista on jo ehdottanut kirjasarjoja nostettavaksi tasolle 3, nostot tulisi toteuttaa vasta, kun prosessista on tehty lopullinen päätös ja kaikki paneelit ovat valmistelleet ehdotuksensa tasolle 3 nostettavista kirjasarjoista. Suurin osa puheenjohtajista kannatti myös monografioiden luokittelua tasolle 3.

Ehdotus:

Vaikka kirjakustantajat Routledge (JUF0ID 5876) ja Palgrave Macmillan (JUF0ID 5778) lasketaan vuoden 2024 alusta tasoluokkaan 2, saavat näissä kanavissa julkaistut monografiat (julkaisutyyppi C1) edelleen tasoluokan 3. Ihmistieteiden paneelit

viimeistelevät ehdotuksensa kirjasarjojen luokittelusta tasolle 3 kevään 2024 kokouksissaan. Tämän jälkeen tutkijat voivat tehdä ehdotuksia kirjasarjojen lisäämisestä tasoluokkaan 3 jatkuvasti samalla lomakkeella, jota käytetään myös uusien julkaisukanavien ehdottamiseen tasolle 1. Paneelit käsittelevät yksittäisiä ehdotuksia vuosittain syyskokouksissaan ja koko kirjasarjojen luokitusta kokonaisuutena 4 vuoden välein päivitysarvioineissa, kuten muitakin tasoluokkaa 2 ja 3 koskevia muutoksia. Tasoluokkaan 3 voidaan luokitella kirjasarjoja vain, jos ne täyttävät tasoluokan yleiset 3 kriteerit.

Keskustelu:

- Routledgen ja Palgrave Macmillanin laskemiselle tasolle 2 oli vahvat perustelut, kirjasarjojen laatu ei ole sama kautta linjan. Myös kirjoittajilta itseltään tullut palautetta paneelien jäsenille, ettei laadunarviointi ole tason 3 vaatimalla tasolla. Ohjausryhmä ei katso tarpeelliseksi harkita päätöstä uudelleen.
- Kirjasarjojen luokittelun haasteena on se, ettei niille voida laskea kiintiötä, sillä kansainvälistä julkaisuvolyymitietoa ei ole saatavilla. Kuitenkin VIRTJA-julkaisutietopalvelusta saadun julkaisuaineiston perusteella tiedetään, että huomattavasti suurempi osa kirja-artikkeleista (julkaisutyyppi A3), kuin lehtiartikkeleista (A1 ja A2) sijoittuu tasolle 3. Routledgen ja Palgrave Macmillanin laskeminen tasoluokkaan 2 tasapainottaa luokitusta eri julkaisutyyppeiden välillä.
- Vuosittain julkaistujen monografioiden määrä on hyvin pieni.
- Kirjasarjat jakautuvat eri paneelien kesken. Olisiko ne mahdollista käydä ajan kanssa läpi, vaikka niitä on paljon?
- Kirjasarjojen taso on alakohtaista. Joillakin aloilla kirjoittajat kutsutaan omasta verkostosta. Ihmistieteissä taas kirjasarjoissa tehdään parhaimmillaan todella laadukasta toimitustyötä.
- Pohdittiin, edistetäänkö ihmis- ja yhteiskuntatieteen alojen tutkimuksen tasoa nostamalla kirjasarjoja tasolle 3?
- Keskusteltiin monografioiden ja kokoomateosten laadunarvioinnista. Monografioiden osalta laadunarviointi enemmän kustantajan käsissä, kun taas kokoomateoksen arvioinnin järjestämisestä vastaa teoksen vastuullinen toimittaja.
- Monografioiden laadunarviointi on pääsääntöisesti korkeatasoista. Jo käsikirjoitusehdotuksella voi olla useita arvioijia, myös koko valmis käsikirjoitus vertaisarvioidaan.

Päätös:

Ehdotuksen mukaisesti.

9. Tasoluokka X (julkaisutoiminnan harmaa-alue)

Ohjausryhmä päätti 15.5.2023 kokouksessaan, että Julkaisufoorumin arviointitoiminnassa sovelletaan Norjan tasoluokan X toimintamallia siten, että sijoitetaan kaikki MDPI:n, Frontiersin ja Hindawin sekä muiden mahdollisesti kyseenalaisesti toimivien kustantajien lehdet ehdolle laskettavaksi tasoluokkaan 0 vuoden 2025 alusta.

Tiedeyhteisöltä pyydetään kommentoimaan kyseisten lehtien laadunarviointia ja paneelit päättävät tarvittaessa muutoksista tasoluokitukseen kevään 2024 paneelokokouksissa.

Paneelien syyskokouksissa keskusteltiin paneelien jäsenten viimeaikaisista kokemuksista yhteistyöstä kyseisten kustantajien kanssa. Valtaosa paneeleista myös kannatti palautteen keräämistä nykyistä systemaattisemmin.

Yhteenveto paneelikeskusteluista:

- Lähes kaikki paneelit painottivat sitä, että näiden kustantajien yksittäisten lehtien laadussa on suurta vaihtelua ja tämän vuoksi jokainen lehti tulee jatkossakin arvioida itsenäisesti.
- Paneeleissa tuotiin esille yksittäisiä ongelmatapauksia näiden kustantajien lehtiin liittyen, mutta toisaalta useampi panelisti toi esille hyviä kokemuksia joko kirjoittajan, arvioijan tai toimittajan roolissa toimimisesta.
- Osa paneeleista nosti esille erikoisnumeroiden ongelmallisuuden, sillä niiden arviointikäytännöt voivat poiketa lehden varsinaisista numeroista.
- Lähes kaikissa paneeleissa nousi myös esille, että näiltä kustantajilta tulee paljon sähköpostimarkkinointia, esimerkiksi kutsuja arvioimaan käsikirjoituksia tai toimittamaan erikoisnumeroa. Todettiin, että lehden uskottavuus kärsii, jos kutsu tulee täysin eri tieteenalan lehdeltä, kuin jolla panelisti toimii. Tämä johtuu automaattisista kutsuista, joita arvioijille lähetetään avainsanojen perusteella.
- Useassa paneelissa keskusteltiin myös siitä, etteivät kyseenalaiset käytännöt rajoitu ainoastaan näihin kustantajiin. Pohdittiin, että APC-maksuihin perustuva liiketoiminta ajaa myös muita kustantajia julkaisemaan enemmän.

Norjassa on ollut tasoluokka X käytössä jo parin vuoden ajan ja kysyimme tarkemmin heidän kokemuksistaan. Taso X on otettu Norjassa hyvin vastaan ja sen myötä luokituksen rooli suositeltavien julkaisukanavien listana on vahvistunut. Norjassa ei ole ollut JUFO-portaalin kaltaista teknistä ratkaisua käytössä tiedeyhteisön palautteen keräämiseen, mutta palautekanava on kehitetty tasoa X koskevaa palautetta varten.

Julkaisufoorumissa vastaavat tapaukset on tähän saakka käsitelty JUFO-portaalissa, jossa kenen tahansa on mahdollista perustellusti ehdottaa mitä tahansa julkaisukanavaa pudotettavaksi tasolle 0. Käytyjen keskustelujen perusteella ohjausryhmän päätös kerätä systemaattisesti palautetta tiedeyhteisöltä kyseenalaisesti toimivista lehdistä voidaan toteuttaa ilman tasoluokkaa X olemassa olevilla prosesseilla sekä JUFO-portaalin uuden käyttöliittymän avulla. Uuteen käyttöliittymään tulee myös mahdollisuus hakea julkaisukanavia kustantamon perusteella.

Ehdotus:

Hyödynnetään nykyisiä arviointiprosesseja sekä JUFO-portaalin uutta käyttöliittymää tiedeyhteisön palautteen keräämiseen. Tiedeyhteisön jäsenillä on mahdollisuus ehdottaa tasoluokkaa 0 mille tahansa julkaisukanavalle, jossa he ovat kohdanneet kyseenalaisia toimintatapoja. Järjestetään alkuvuodesta 2024 kampanja tiedeyhteisön palautteen keräämiseksi, mutta ehdotuksia voi nykyiseen tapaan tehdä milloin tahansa JUFO-portaalin välityksellä.

Keskustelu:

- [Suomessa julkaisumäärät kääntyneet laskuun MDPI:n lehdissä.](#)
- [Äskettäin julkaistu pre-print tutkimuksesta \(englanniksi\)](#), jossa vertaillaan suurimpien kansainvälisten kustantajien julkaisutoiminnan kasvua, erikoisnumerojen osuutta, arviointiprosessin kestoja ja hylkäysprosentteja.
- Keskusteltiin siitä, että julkaisumäärät kasvavat niin paljon, ettei perinteistenkään kustantajien ole välttämättä mahdollista saada aina parhaita arvioijia käsikirjoituksille.

Päätös:

Ehdotuksen mukaisesti.

10. Muut asiat

Ei muita asioita.

11. Seuraava kokous

Tämä on nykyisen ohjausryhmän toimikauden viimeinen kokous.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.36.

Toimeksi saaneena,

Janne Pölönen
Pääsihteeri, Julkaisufoorumi
Tieteellisten seurain valtuuskunta
Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki
Puh. (09) 2286 9246 tai (044) 346 9491
Sähköposti: janne.polonen@tsv.fi